

Олег Погорілець,
директор ДІКЗ «Межибіж»

Ігор Западенко,
заступник директора ДІКЗ «Межибіж»

ПОДІЛЛЯ У 1793-1917 РР. НА СТОРІНКАХ НАУКОВОГО ВІСНИКА «МЕЖИБІЖ». АНОТОВАНИЙ БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

В анотованому бібліографічному огляді зосереджено увагу на історичних аспектах життя Подільської губернії, утвореної після розділу Речі Посполитої (1793 р.) до часу падіння царського режиму в Російській імперії (1917 р.). Щодо розвитку ремесел, промислів, релігійного життя наводяться публікації, в яких йдеться саме про історичні аспекти питання, оскільки бібліографія етнографічних аспектів в публікаціях «Наукового вісника «Межибіж» має значний обсяг і заслуговує на окремий огляд. Також до огляду відібрано ті публікації, які тематично стосуються Поділля в цілому чи більш-менш широкої частини краю. Статті, які цілком стосуються окремих міст, містечок та сіл, також до огляду не включалися через значну кількість таких публікацій впродовж 2009-2016 рр. Окрім того, для окремого детального огляду автори залишають публікації, присвячені темі Меджибожжя та Меджибіжчини.

Щодо часових меж — до огляду включено ті публікації, часовий діапазон яких повністю або частково вкладається у тематичний період 1793-1917 рр. Послідовність бібліографічних описів у огляді — хронологічна, у порядку публікації.

Ключові слова: Поділля, Подільська губернія, бібліографія, «Науковий вісник «Межибіж».

2009 рік

Медведчук Г. К. Шевський промисел на Поділлі (XVI - перша половина XX ст.) / Галина Кирилівна Медведчук // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». — Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2009. — Ч. 2. — С. 117-125.

Подається історія розвитку шевського промислу на Поділлі: виникнення шевських ремісничих цехів, ярмарків шевської продукції, ремісничих товариств у містах і містечках краю.

Баженова С. Е. Леонард Совінський і Поділля / Стефанія Едуардівна Баженова // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». — Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2009. — Ч. 2. — С. 222-227.

Біографічна стаття про життя та діяльність польського поета-україніста, романіста, історика літератури і критика, перекладача творів Тараса Шевченка Леонарда Совінського (1831-1887 рр.), який народився в с. Березівка Літинського повіту Подільської губернії.

Сторожук Я. А. Проституція на Поділлі наприкінці ХХ століття / Ярослав Аркадійович Сторожук // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». — Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2009. — Ч. 2. — С. 320-324.

На основі даних Подільського губернського статистичного комітету наводяться та аналізуються відомості щодо офіційної проституції в містах і містечках губернії.

2010 рік

Мацко Н. С. Військові формування царської армії у населених пунктах Подільської губернії (кінець XVIII — перша половина XIX століття / Н. С. Мацко // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». — Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2010. — Ч. 1. — С. 101-109.

Досліджується історіографія питання, наводиться перелік населених пунктів та дислокованих у них підрозділів, аналізується система військових поселень та обов'язків населення у зв'язку з її запровадженням.

Філінюк А. Г. Поземельні відносини у містах та містечках Поділля наприкінці XVIII - в першій половині XIX ст. / А. Г. Філінюк, А. М. Кримська // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». — Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2010. — Ч. 1. — С. 192-199.

Досліджується історіографія теми, подається комплексний аналіз відповідних нормативних актів царського уряду, особливості їх застосування та внесення до них коректив під час облаштування колишніх земель Речі Посполитої за російським порядком.

Кундельський В. Єврейський чинник і російська влада на території Поділля наприкінці XVIII — першій половині XIX ст. / Валерій Кундельський // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». — Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2010. — Ч. 2. — С. 77-84.

Аналізуються умови життя єврейства у Подільському регіоні після двох останніх поділів Речі Посполитої, а також роль єврейського чинника в житті регіону наприкінці XVIII — першій половині XIX ст.

Хоптяр Ю. А. Етносоціальні та демографічні процеси у Летичівському повіті Подільської губернії (кінець XIX – початок XX ст.) / Юрій Анатолійович Хоптяр // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2010. – Ч. 2. – С. 143-146.

На основі матеріалів переписів та Подільського губернського статистичного комітету проаналізовано національний склад населення повіту. Відзначено відмінності між національним складом міст і сіл. Розглянуто вплив міграційних процесів на зміни національного складу населення.

2011 рік

Мацко Н. С. Правобережна Україна у Вітчизняній війні 1812 року / Н. С. Мацко // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: 2011. – Ч. 1. – С. 221-228.

Проаналізовано ситуацію на Правобережжі та функції населених пунктів Правобережної України (в тому числі Поділля) під час військової кампанії 1812 р.

Байдич В. О. Гарнізон м. Старокостянтинова (1915 – на початку 1916 рр.) / В. О. Байдич, О. В. Байдич // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2011. – Ч. 1. – С. 262-274.

Аналізується функціонування тилових гарнізонів Південно-Західного фронту в роки Першої Світової війни на прикладі гарнізону м. Старокостянтинова: діяльність військових управлінь, мобілізаційних та поставальних служб тощо. Подаються назви військових частин, пов'язаних з містом – зокрема, тих, що прибували сюди з фронту на реабілітацію. Згадується про діяльність Державного ополчення Російської імперії.

Старенький І. О. Подільське єпархіальне Давньосховище: віхи розвитку (1890-1920 рр.) / Ігор Олександрович Старенький // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2011. – Ч. 2. – С. 158-166.

У статті йдеться про віхи розвитку музею старовини – Давньосховища. Дослідження охоплює 30 років діяльності музейного закладу: від його заснування 1890 року до остаточного встановлення радянської влади 1920 року.

Єсюнін С. М. Храми Римо-Католицької церкви у Летичівському повіті Подільської губернії за візитацією 1844 року / Сергій Миколайович Єсюнін // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2011. – Ч. 2. – С. 390-396.

Розглянуто поділ на класи парафій Римо-Католицької церкви у Летичівському повіті на Поділлі, подано відомості про історію будівництва і

географію розміщення костелів та каплиць, чисельність духовенства та віруючих-католиків станом на 1844 рік.

2012 рік

Єсюнін С. М. Ремісничо-промислове виробництво у містах Подільської губернії у другій половині XIX – на поч. XX ст. / Сергій Миколайович Єсюнін // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2012. – Ч. 1. – С. 91-100.

Зроблено порівняльний аналіз розвитку ремесл та промисловості у містах Подільської губернії у другій половині XIX – на поч. XX ст.

Кузіна Б. С. Розвиток перших районних союзів споживчих товариств на Поділлі в 1909-1914 рр. та їх роль у поліпшенні кооперативної роботи / Борис Станіславович Кузіна // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2012. – Ч. 1. – С. 164-172.

На основі широкого кола архівних документів, періодичних видань, вітчизняної та зарубіжної історіографії розглядаються шляхи та різноманітні форми розвитку союзів споживчих товариств на Поділлі. Акцентується увага на позитивних здобутках та недоліках тогочасного кооперативного руху.

Мороз В. С. Генерал О. В. Самсонов із когорти Охтирських гусар / В. С. Мороз, В. С. Мороз // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2012. – Ч. 1. – С. 228-239.

Висвітлено життєвий і бойовий шлях генерала від кавалерії О. В. Самсонова (1859-1914), його перебування в Меджибожі, служба в 12-му Охтирському гусарському полку, участь в російсько-турецькій війні 1877-1878 рр., російсько-японській війні 1904-1905 рр. та Першій Світовій.

Мороз В. С. М. М. Кречетніков – перший намісник і генерал-губернатор Мінський, Ізяславський і Брацлавський / В. С. Мороз, В. С. Мороз // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2012. – Ч. 1. – С. 239-245.

Розглядається життєвий шлях військового, політичного, державного і адміністративного діяча генерал-аншефа, графа Михайла Микитовича Кречетнікова (1729-1793), якому було доручено управління землями, приєднаними до Російської імперії в ході розділу Речі Посполитої.

Мороз В. С. Перший Подільський губернатор / В. С. Мороз, В. С. Мороз // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2012. – Ч. 1. – С. 245-250.

Розповідається про життя та діяльність Миколи Петровича Шереметева (1751-1809) – першого Подільського губернатора, театрала, мецената.

Мороз В. С. Т. І. Тутолмін – Мінський, Волинський, Подільський і Брацлавський генерал-губернатор / В. С. Мороз, В. С. Мороз // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2012. – Ч. 1. – С. 251-258.

Розглядається життєвий шлях та діяльність військового та адміністративного діяча, правителя Катеринославського намісництва, генерал-губернатора Мінського, Волинського, Подільського і Брацлавського Тимофія Івановича Тутолміна (1740-1809). Аналізуються деякі службові доручення Т. І. Тутолміна на посаді генерал-губернатора.

Старенький І. О. Діяльність подільського духовенства з охорони пам'яток архітектури в другій половині XIX – на початку XX ст. / Ігор Олександрович Старенький // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2012. – Ч. 2. – С. 21-36.

Розглядається процес розгортання діяльності подільського духовенства щодо охорони пам'яток архітектури в другій половині XIX - на початку XX ст.

Орловський Л. Євреї Поділля кінця XIX століття: статистичний і соціально-економічний аспекти / Л. Орловський // «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2012. – Ч. 2. – С. 237-240.

Розглядаються взаємозв'язки розселення євреїв у містах та містечках Подільської губернії з розвитком промисловості, ремесл, торгівлі.

2013 рік

Візнюк В. Г. Леон Бялковський – дослідник історії Поділля / Вероніка Григорівна Візнюк // Межибіж: наук. вісник. – 2013. – №1. – Ч. 1. – С. 64-65.

Розповідається про життєвий шлях історика Леона Бялковського (1885-1952), який народився в с. Пасинки Ямпільського повіту Подільської губернії.

Романюк Ю. Шкільна політика царизму в галузі початкової освіти на теренах Подільської губернії (кінець XIX - початок XX ст.) / Юлія Романюк // Межибіж: наук. вісник. – 2013. – №1. – Ч. 1. – С. 300-308.

Розглядається діяльність початкових народних училищ та церковно-парафіяльних шкіл, аналізується її зв'язок з періодами демократизації суспільного життя царської Росії та періодам реакції. Наводяться статистичні дані щодо освітньої мережі Подільської та інших губерній.

Стрельбіцька Н. Роль поляків в органах міського самоврядування на Поділлі в кінці XIX – на початку XX століття / Наталія Стрельбіцька // Межибіж: наук. вісник. – 2013. – №1. – Ч. 1. – С. 339-346.

Аналізується місце польської етнічної спільноти Поділля в органах самоврядування, сформованих згідно міського положення від 16 червня 1870 року. Прослідковується висока готовність етнічних поляків до участі у місцевому самоврядуванні. Наводяться приклади конфліктного ставлення імперських урядовців до виборних представників самоврядних органів польської національності.

Барабаш-Тимофієва О. Пошта поділля на межі двох століть / Олена Барабаш-Тимофієва // Межибіж: наук. вісник. – 2013. – №1. – Ч. 2. – С. 7-11.

Розглядається організація забезпечення поштових потреб Подільської губернії: мережа поштових контор, матеріальне забезпечення їх діяльності. Аналізується хронологія реорганізації поштового управління впродовж першої половини XIX ст.

Кух О. Пам'яткоохоронний аспект діяльності Проскурівського підвідділу Російського військово-історичного товариства / О. Кух, В. Стецюк // Межибіж: наук. вісник. – 2013. – №2. – Ч. 1. – С. 144-148.

Характеризуються заходи Проскурівського підвідділу Російського військово-історичного товариства на теренах Подільської губернії.

Рекрут В. Музєєзнавча діяльність І. Ч. Зборовського в кінці XIX – початку XX ст. / Валерій Рекрут // Межибіж: наук. вісник. – 2013. – №2. – Ч. 1. – С. 196-214.

Висвітлюється музєєзнавча діяльність Іполита Чеславовича Зборовського (1875-1937) щодо збирання етнографічних колекцій та пам'яток старовини. Аналізується його участь у проведенні Першої Південноросійської виставки ужиткового мистецтва і кустарних виробів (1906).

Старенький І. Теоретичні основи пам'яткоохоронної роботи подільського духовенства XIX – початку XX ст. / Ігор Старенький // Межибіж: наук. вісник. – 2013. – №2. – Ч. 1. – С. 247-253.

Розглядається формування специфічної термінології, теоретичне осмислення кліром необхідності охорони пам'яток, ідентифікація подільських старожитностей як складової історико-культурної спадщини України.

Старенький І. «Київська старовина» як джерело дослідження пам'яткоохоронного руху Поділля кінця XIX – початку XX ст. / Ігор Старенький // Межибіж: наук. вісник. – 2013. – №2. – Ч. 1. – С. 305-311.

Розглядаються публікації в часописі «Київська старовина», які несуть інформацію про розвиток пам'яткоохоронного руху на Поділлі наприкінці XIX – початку XX ст.

2014 рік

Стрельбіцька Н. Міські положення 1870 і 1892 р. як правова база місцевого самоврядування Поділля / Наталія Стрельбіцька // Межибіж: наук. вісник. — 2014. — №1. — Ч. 1. — С. 78-81.

Розглянуто особливості запровадження Міського положення 1870 р. на Поділлі порівняно з іншими регіонами Російської імперії, приклади дії обмежувальних норм Міських положень.

Гуменюк І. Фактори зародження централізованої залізничної мережі на Поділлі та Київщині в другій половині XIX століття / Ігор Гуменюк // Межибіж: наук. вісник. — 2014. — №1. — Ч. 1. — С. 81-93.

Подано коротку характеристику причин початку будівництва залізниць Київ-Балта. Розкрито проблеми, пов'язані з будівництвом залізничних мереж на території Київщини і Поділля.

Іваневич Л. Дослідження народної ноші українців Поділля подільськими істориками та етнографами (60-ті рр. XIX — 40-ві рр. XX ст.) / Лілія Іваневич // Межибіж: наук. вісник. — 2014. — 2014. — №1. — Ч. 1. — С. 362-373.

Висвітлюється історіографія проблеми дослідження народної ноші українців Поділля. Подається характеристика і наукова оцінка праць подільських істориків та етнографів 60-х рр. XIX — 40-х рр. XX ст., присвячених вивченню традиційного комплексу вбрання подолян і його окремих елементів.

Григоренко О. Реформатор Ігнацій Сцибор-Мархоцький та його однопумці в історії Поділля і південно-Східної Волині / О. Григоренко, В. Захар'єв // Межибіж: наук. вісник. — 2014. — №1. — Ч. 1. — С. 438-448.

У статті йдеться про плеяду реформаторів, взаємовідносини між селянами та подільськими і волинськими землеволодарями, які звільнили своїх хліборобів від панщини до офіційного скасування кріпацтва у 1861 р.

Хоптяр Ю. Етнографічні дослідження Т. Г. Шевченком Поділля та Волині (вересень-жовтень 1846 р.) / Юрій Хоптяр // Межибіж: наук. вісник. — 2014. — №1. — Ч. 1. — С. 438-448.

У статті робиться спроба розглянути події, пов'язані з періодом подорожі Т. Г. Шевченка на Поділля та Волинь у вересні-жовтні 1846 р.

Шпаковський С. Михайло Оскарович Патон (1865-1919 р.): дворянин, офіцер, чиновник. Невідомі сторінки з життя та діяльності / Сергій Шпаковський // Межибіж: наук. вісник. — 2014. — №1. — Ч. 1. — С. 509-523.

Висвітлено невідомі для широкого загалу історичні та архівні дані про життя та діяльність Михайла Оскаровича Патона, який походив з дворянського роду Патонів, що відігравав визначну роль в історії, науці та культурі України та Росії. М. О. Патон ввійшов в історію

Ушицького повіту Подільської губернії завдяки своїй суспільно-політичній діяльності.

Хоптяр Ю. Православні церкви Поділля: статус, діяльність, архітектура / Ю. Хоптяр, А. Хоптяр // Межибіж: наук. вісник. — 2014. — №2. — С. 37-44.

Розглядаються процеси, пов'язані з життям Православної церкви на території, яку приєднано до Російської імперії внаслідок поділу Речі Посполитої.

Завальнюк К. Джерела з генеалогії протоієрея Ю. Й. Сіцинського (1859-1937) у фондах Державного архіву Вінницької області / Костянтин Завальнюк // Межибіж: наук. вісник. — 2014. — №2. — С. 262-271.

Аналізуються маловідомі документи з фондів Державного архіву Вінницької області, які дозволяють уточнити біографію визначного українського вченого-краєзнавця Ю. Й. Сіцинського, а також окремих представників його родини.

Мороз В. Перший православний єпископ Подільської єпархії / В. Мороз, В. Мороз // Межибіж: наук. вісник. — 2014. — №2. — С. 297-303.

Розглядається життєвий шлях преосвященного Іоаннікія в його пастирському служінні у Подільській єпархії починаючи з 1795 р.

Баженів Л. Роль релігійних громад у розвитку Подільської кооперації у XIX — XX ст. / Л. Баженів, Б. Кузіна // Межибіж: наук. вісник. — 2014. — №2. — С. 339-342.

Розглядається роль подільського духовенства у розвитку кооперативного руху в губернії.

Богущька А. Етнодемографічні зміни на Поділлі та їх вплив на конфесійну панораму в першій половині XIX ст. / Альона Богущька // Межибіж: наук. вісник. — 2014. — №2. — С. 342-348.

Робиться спроба простежити процес етнодемографічних змін на Поділлі. Подано коротку характеристику трансформацій релігійного життя, якому російське самодержавство приділяло особливу увагу.

2015 рік

Скрипник А. Кам'янецька фортеця як центр тимчасового військово-територіального утворення наприкінці XVIII — на початку XIX ст. / Анатолій Скрипник // Межибіж: наук. вісник. — 2015. — №1. — С. 26-32.

Розглянуто місце і роль Кам'янця-Подільського в якості військового центру та опорного пункту російських військ на території Поділля. Висвітлено становлення і формування системи мілітарного адміністрування як чинника зміцнення імперської присутності в краї.

Моздир В. Трансформаційні процеси освіти на Поділлі наприкінці XVIII — у першій половині XIX ст. як фактор розвитку культури у краї / Віталій Моздир // Межибіж: наук. вісник. — 2015. — №1. — С. 344-356.

Розповідається про трансформаційні процеси в освітній сфері на фоні боротьби з колонізаторською спадщиною, які мали місце в Подільській губернії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Трембіцький А. З історії творення гостинних дворів на Поділлі (в межах сучасної Хмельницької області) / Анатолій Трембіцький // Межибіж: наук. вісник. – 2015. – №2. – С. 155-182.

Розкрито історію виникнення, діяльності, занепаду та сучасний стан гостинних (заїжджих) дворів на теренах Подільського краю у межах сучасної Хмельниччини.

Завадська І. Економічне життя містечок Правобережної України наприкінці XIX – на початку XX ст. / Ірина Завадська // Межибіж: наук. вісник. – 2015. – №2. – С. 244-253.

Автор доводить, що у промисловості правобережних губерній (на прикладі Подільської) переважала переробка сільськогосподарської сировини. Констатується, що торговельно-посередницька діяльність, як і дрібне виробництво, майже повністю перебувало в руках євреїв. Аналізується стан землеробства, яким займалась більшість мешканців містечок.

2016 рік

Хоптяр Ю. Інфраструктура шляхів сполучення Подільської губернії (друга половина XIX – початок XX ст.) / Юрій Хоптяр // Межибіж: наук. вісник. – 2016. – №1. – С. 240-246.

Подається класифікація шляхів, наводиться кошторис утримання, проекти будівництва доріг та їх реалізація, а також описуються різновиди транспортних засобів.

Моздір В. Трансформаційні особливості господарсько-виробничої культури Подільського краю у кінці XVIII – у першій половині XIX ст. / Віталій Моздір // Межибіж: наук. вісник. – 2016. – №1. – С. 254-264.

Розглядаються особливості господарсько-виробничих аспектів культури подолян, які мали місце після зламу 1793 р.

Список використаних джерел та літератури

1. Науковий вісник «Межибіж»: матер. II наук.-краєзн. конф. «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2009. – Ч. 2. – 360 с.
2. Науковий вісник «Межибіж»: матер. III наук.-краєзн. конф. «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2010. – Ч. 1. – 390 с.

3. Науковий вісник «Межибіж»: матер. III наук.-краєзн. конф. «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2010. – Ч. 2. – 226 с.
4. Науковий вісник «Межибіж»: матер. IV наук.-краєзн. конф. «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2011. – Ч. 1. – 532 с.
5. Науковий вісник «Межибіж»: матер. V наук.-краєзн. конф. «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2011. – Ч. 2. – 504 с.
6. Науковий вісник «Межибіж»: матер. VI наук.-краєзн. конф. «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2012. – Ч. 1. – 326 с.
7. Науковий вісник «Межибіж»: матер. VI наук.-краєзн. конф. «Стародавній Меджибіж в історико-культурній спадщині України». – Меджибіж; Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2012. – Ч. 2. – 350 с.
8. Межибіж: наук. вісник. – Хмельницький: ІРД, 2013. – Вип. 1 (2013). – Ч. 1.
9. Межибіж: наук. вісник. – Хмельницький: ІРД, 2013. – Вип. 1 (2013). – Ч. 2.
10. Межибіж: наук. вісник. – Хмельницький: ІРД, 2013. – Вип. 2 (2013). – Ч. 1.
11. Межибіж: наук. вісник. – Хмельницький: ІРД, 2013. – Вип. 2 (2013). – Ч. 2.
12. Межибіж: наук. вісник. – Хмельницький: ІРД, 2014. – Вип. 1 (2014).
13. Межибіж: наук. вісник. – Хмельницький: ІРД, 2014. – Вип. 2 (2014).
14. Межибіж: наук. вісник. – Хмельницький: ІРД, 2015. – Вип. 1 (2015).
15. Межибіж: наук. вісник. – Хмельницький: ІРД, 2015. – Вип. 2 (2015).
16. Межибіж: наук. вісник. – Хмельницький: ІРД, 2016. – Вип. 1 (2016).